

[TABLA DE ERROS](#)

Lugar do erro	Descrición
Apartado de titulación 'Outra información do centro'	Erro de PHP [Warning, script: /var/www/seix/docnet_2.2b/lib/mpdf/mpdf.php, liña: 8511]: fopen(http://www.uvigo.es/opencms/export/sites/uvigo/uvigo_gl/IMAXES/centros/fho/10169084_10203674752333350_1833154243_n-2.jpg_1827634472.jpg): failed to open stream: Connection timed out
Apartado de titulación 'Outra información do centro'	Erro de PHP [Warning, script: /var/www/seix/docnet_2.2b/lib/mpdf/mpdf.php, liña: 8517]: fopen(http://www.uvigo.es/opencms/export/sites/uvigo/uvigo_gl/IMAXES/centros/fho/10169084_10203674752333350_1833154243_n-2.jpg_1827634472.jpg): failed to open stream: Connection timed out

Facultade de Historia

Presentación

Presentación

A Facultade de Historia da Universidade de Vigo, sita no Campus Universitario de Ourense, oferta tres titulacións adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (EEES): un Grao e dous Posgraos.

Ademais está en proceso de extinción a titulación de Licenciatura en Historia, tamén en liña cos criterios de referencia do EEES. Xa non se imparte docencia, aínda que no curso 2014-2015 pódense realizar os exames correspondentes a 4º e 5º curso.

Neste ano académico 2014-2015 impártese o **grao de Xeografía e Historia, remodelado** con respecto a ata agora vixente. A implantación desta remodelación terá un carácter paulatino, polo que neste curso ofértase solo o 1º curso; manténdose do grao anterior en Xeografía e Historia, os cursos de 2º, 3º e 4º.

Neste curso 2014-2015, xunto á habitual **modalidade presencial**, poderase optar pola **modalidade semipresencial**, sempre que se xustifique a imposibilidade de asistir con regularidade ás aulas; os motivos deben estar en relación con obrigas de carácter laboral, familiar, atención a persoas dependentes, actividades deportivas de alto nivel, necesidades educativas especiais. O proceso para acollerse a esta modalidade terá lugar unha vez formalizada a matrícula; estudante debe cubrir un impreso coa solicitude e entregar a documentación xustificativa.

Os docentes poñerán a disposición destes estudantes o material preciso a través da plataforma de teledocencia e os medios para superar as materias do grao, en igualdade de condicións que os presenciais.

A oferta de **Posgrao** contempla dúas titulacións:

MÁSTER EN VALORACIÓN,
XESTIÓN E PROTECCIÓN DO
PATRIMONIO CULTURAL

Universidade de Vigo

HTCO₃

Máster Interuniversitario en
Arqueoloxía e
Ciencias da Antigüidade

- **Mestrado semipresencial en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio**, en colaboración coa Escola Superior de Enxeñaría de Minas do campus de Vigo e a Escola Superior de Conservación-Restauración de Bens Culturais de Pontevedra.Â
- Mestrado Interuniversitario de Arqueoloxía e Ciencias da AntigüidadeÂ (USCÂ yÂ U Vigo) **coa participación do Instituto de Ciencias do Patrimonio (Incipit) do CSIC**. O seu programa ten unhaÂ dobre orientación: profesionalizante e investigadora. Na súa primeira vertente, aspira a formar arqueólogos que poidan desenvolver a súa labr profesional neste campo nos próximos anos; na segunda, da paso ao programa de doutoramento da USC "Historia, Xeografía e Arte".Â

Neste documento:

- Localización
- Normativa e Lexislación
- Servizos e Infraestruturas do Centro
- Outra Información do Centro
- Calendario Académico
- Información de Interese

Información básica

Â

OÂ título de Grao en Xeografía e HistoriaÂ proporciona ao alumno unha serie de competencias que integran un nivel de coñecementos (saber), de capacitación en habilidadesÂ e destrezas (saber facer) e o de formación en actitudes e valores (saber ser e estar).Â Na liña doutras titulacións recoñecidas nas universidades europeas, ao englobar contidos das disciplinas de Xeografía, Historia e Historia da arte, a oferta da nosa Facultade pode dotar ao alumno dunha serie ampla de competencias específicas.

Grao Xeografía e Historia (Plano 2014/15)

Grao Xeografía e Historia (Plano 2009/10)

Destaca o **carácter humanístico** das disciplinas cunha longa e consolidada traxectoria académica e universitaria, e a súa capacidade para coñecer a orixe e a evolución de moitas das realidades culturais do noso tempo. En conxunto ofertamos unha formación básica en contidos interdisciplinares relativos ao coñecemento da estrutura diacrónica do pasado, do coordenadas espazo-temporais, interrelacionadas coas xeográficas e artísticas.

A formación inclúe ámbitos temáticos e territoriais específicos e contidos instrumentais, a través das **prácticas** que os nosos estudantes realizan en diversas institucións e empresas. O coñecemento do noso pasado permite achegarse as ferramentas analíticas e conceptuais que a súa vez incitan á reflexión, á crítica e ao respecto pola diversidade e a alteridade; en definitiva o coñecemento doutras realidades, moi variadas fomenta os valores humanos e achega principios éticos tan necesarios na sociedade actual.

O carácter multidisciplinar e polivalente dos estudos (Historia, Arte e Xeografía) capacita para un **amplo abanico de saídas profesionais** aos seus egresados, que resultan tan competitivos como os especializados nunha soa das disciplinas humanísticas, tendo en conta da cada vez maior flexibilidade do actual mercado laboral entre titulacións e postos de traballo. Os servizos educativos, os servizos da administración, os medios de comunicación, os centros de educación superior e secundaria, e un longo espectro de institucións e empresas, proporcionan un marco para desempeño de actividades relacionadas co perfil formativo do grao, preparando para unha gran variedade de actividades.

Ademais, a riqueza histórica, artística, arqueolóxica e natural proporciona unha estreita relación entre os estudos universitarios e o mercado laboral, abrindo unha nova vía de profesionalización ante a crecente consideración do legado cultural herdado como recurso dotado de valor económico ou produtivo. A demanda e saídas profesionais no terreo da conservación, protección, xestión e difusión do patrimonio e o resto de actividades relacionadas co turismo cultural abren un amplo horizonte á saída profesional dos futuros graduados, que poden nesa liña especializarse no máster que este curso ofertamos por primeira vez.

As oportunidades ofrecidas pola constante expansión das actividades económicas relacionadas co patrimonio, a aplicación de normativas de ordenación do territorio e o turismo de calidade xeran unha constante demanda de utilidade das nosas disciplinas. Neste caso tamén ofrecemos a vía dunha maior especialización no máster de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüedad.

Os datos da taxa de eficiencia do noso centro son favorables, achegándose ao 100%. O que sen dúbida indican as taxas é a mellora continua, mostrando o gran interese do alumnado na consecución do título. Os procedementos existentes no Sistema de Garantía Interno de Calidade (SGIC) do centro consideraron CONFORME o informe de seguimento da Titulación de Grao para o último curso avaliado pola ACSUGA (2011-12).

Co obxectivo de dar resposta á demanda social de diferentes profesionais, e aos futuros graduados posibilitase unha continuación académica coherente coa posta en marcha de dous Másteres: Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio.

Máster Interuniversitario en Arqueoloxía e Ciencias da Antigüidade

Universidade de Vigo

Unha situación similar presenta o **Máster de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüedad** orientado á especialización en arqueoloxía.

Guía de Acolida 2014-15

Calendario Académico 2014-15

Organización e Funcionamento do Centro

Facultade de Historia
Universidade de Vigo

Organos de Goberno

- Decanato
- Xunta de Facultade
- Comisión Permanente da Facultade
- Comisión de Garantía de Calidade
- Departamento de Historia, Arte e Xeografía

Á

Equipo de Goberno

- Decana:

Profa. Dra. Beatriz Comendador Rey

Tfno.: 988 38 71 69

dfho@uvigo.es

•

• Vicedecana:

Profa. Dra. Susana Reboreda Morillo

Tfno : 988 38 72 69

rmorillo@uvigo.es

•

• Secretaria:

Dna . María del Carmen Fernández Contreras

Tfno.: 988 38 72 50

sfho@uvigo.es

Normativa e Lexislación

Normativa xeral das Universidades

Normativa específica da Universidade de Vigo

Normativas da Facultade de Historia

- Regulamento Rexime Interno da Facultade de Historia
- Regulamento para a elaboración dos horarios docentes e a planificación de ocupación de espazos na Facultade de Historia de Ourense
- Regulamento de Prácticas Externas
- Regulamento do Traballo de Fin de Grao

Servizos e Infraestructuras do Centro

CAMPUS "VELLO"

A actividade se articula en 3 edificios:

- Edificio Facultades (máis coñecido como Edificio de Ferro)
- Pavillón Olga Gallego (2)
- Pavillón Concepción Ramón Amat (1)

O EDIFICIO FACULTADES

Acceso

- Conserxería
- Aulas

1º andar

- Secretaría Administrativa da Facultade
- Aula de Informática
- Delegación de Alumnos

2º andar

- Laboratorios docentes: Arqueoloxía, Historia da Arte, Xeografía, Historia Medieval
- Aulas

4º andar

- Vicerreitorado do Campus de Ourense
- Decanato
- Salón de Graos

DISTRIBUCIÓN DE AULAS DE HISTORIA - EDIFICIO DE FERRO- CURSO 2014-2015

CURSO AULA HORARIO

- 1º Grao 0.5ª mañá e tarde (Planta Baixa)
- 2º Grao 0.6ª mañá e tarde (Planta Baixa)
- 3º Grao 0.7ª mañá e tarde (Planta Baixa)
- 4º Grao 0.7ª mañá e tarde (Planta baixa)
- Aula de videoconferencia/máster: 2.3 (2º andar)
- Prácticas 1º Grao. Grupo 1, 0.5; Grupo 2, 2.2 (2º andar)
- Prácticas 2º Grao. Grupo 1, 0.6, Grupo 2, 2.3 (2º andar)

PAVILLÓN OLGA GALLEGO (2)

- Despachos dos/as profesores/as (1º andar e soto)
- Laboratorio de Prehistoria, Historia Antigua, Historia Moderna, Historia Contemporánea e Historia de América (soto)

PAVILLÓN CONCEPCION RAMÓN AMAT (1)

- Secretaría do Departamento de Historia, Arte e Xeografía: (1º andar)
- Aula de Máster
- Sala de exposicións ALTERARTE (planta baixa)

DISTRIBUCIÓN DE LABORATORIOS DE HISTORIA - CURSO 2014-15

DENOMINACIÓN LOCALIZACIÓN EDIFICIO

- Laboratorio de Informática PRIMEIRO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Xeografía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Arqueoloxía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Historia Medieval SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Prehistoria e Historia Antiga SOTO PAVILLÓN 2
- Laboratorio de Historia Moderna e Contemporánea SOTO PAVILLÓN 2

PLATAFORMA DE TELEDOCENCIA (<http://faitic.uvigo.es>)

- Curso virtual do Grao en Xeografía e Historia
- Curso virtual do Máster en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio Cultural

Manual Primeiros Pasos na plataforma Moodle

Calendario Académico

Pódese acceder ao calendario, horarios e datas de exámenes nos seguintes enlaces:

- Horarios e Datas de Exames 2014/2015
- Calendario Escolar da Universidade de Vigo 2014-2015
- Calendario Escolar da Facultade de Historia 2014-2015
- Programas docentes Grao en Xeografía e Historia 2014-2015

Outra información do centro

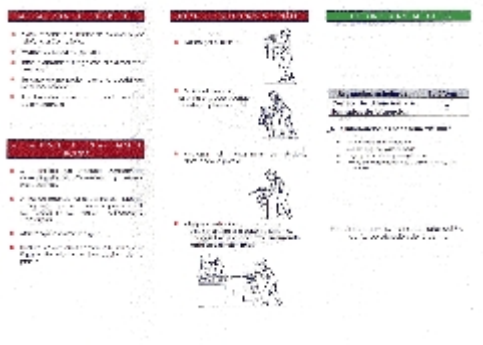

Plan de Autoprotección Universidade de Vigo.

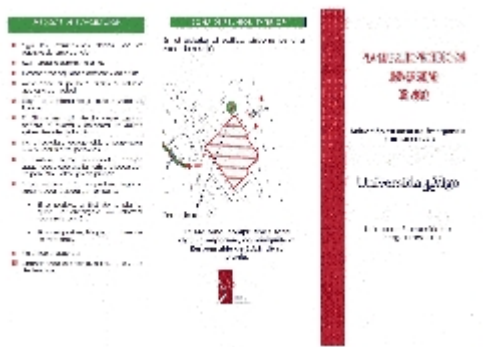
Actuación en caso de Emerxencia Edificio de Ferro

Plan 1

Plan 2

Delegación de alumnos

Funcións

É o órgano de representación estudiantil institucional que se ten artellado na Facultade de Historia.

Todos os alumnos/as poden acudir á sede da Delegación para obter información e facer uso dos seus recursos. Para cubrir as súas necesidades a Delegación ten un orzamento proporcional ao número de alumnos/as que representa. Segundo o Regulamento de Estudantes no artigo 27, entre os fins da Delegación de alumnos está:

- Actuar como órganos de diálogo coas autoridades académicas no establecemento dunha información adecuada sobre a vida universitaria.
- Xestionar os seus recursos.
- Promover e coordinar actividades de extensión universitaria.
- Elixir os seus representantes perante calquera autoridade, institución ou organización, naqueles casos para os que non exista regulamento de elección.

Actuais Representantes (Marzo 2014)

-
 - Cid Narvaez, Daniel
 - Coello Fernández, M^a de los Angeles
 - Gómez Manso, Belén
 - Morodo del Río, Jose
 - Real López, Arturo
 - Rodríguez Velázquez, Roberto
 - Sánchez Díaz, Roi
 - López López, Marta
- **Representante no Claustro**
 - Fernández Alvarado, Hadrián

Localización

Edificio Facultades. 1º Andar

Tfno: 988 38 73 05

E-mail: dafho@uvigo.es

Normativa

- Regulamento Estudantes
- Estatuto Estudantado (BOE 31/01/2010)
- Normativa de Permanencia da Universidade de Vigo
- Regulamento de Voluntariado
- Plan de Acción Titorial
◦ Outra información de interese para o alumnado
 - Actividades culturais

Información de Interese

ESTUDAR EN OURENSE

- [Estudar na Universidade de Vigo](#)
- Guía turística de Ourense
- Residencia de Estudantes As Burgas
- Aloxamento en Ourense
- Hoteis e Hostais
- Pisos compartidos. Contactar coa ORI.
- Información para o alumnado da Universidade de Vigo:
- Alumnado da Universidade de Vigo

Â

CONTACTOS INTERESE UNIVERSIDADE DE VIGO

Páxina web:

<http://www.uvigo.es/>

Central: 986 81 20 00

Información Xeral: 986 81 36 00

Información ao alumnado: 986 81 36 30

Rexistro xeral da universidade: 986 81 39 02

Rexistro do Campus de Vigo: 986 81 36 10

Rexistro do Campus de Orense: 988 38 71 03

Xerencia: 986 81 35 60. xerencia@uvigo.es

Consello Social: 986 81 26 63 secoso@uvigo.es

Tribunal de Garantías: 986 81 38 30. tgarant@uvigo.es

Gabinete de prensa: 986 81 36 04. gprensa@uvigo.es

SIOPE.: 986 81 36 30 /37 55.Â siope@uvigo.es

Oficina Osix de Vigo: 986 81 40 60.Â ofix@uvigo.es

Oficina Osix de Orense: 988 38 71 71.Â ofixuo@uvigo.es

Â

AREA DE SERVICIOS Á COMUNIDADE

Servizo de información, orientación e promoción (SIOPE):

986 80 19 49 / 55.Â siope-po@uvigo.es

Actividades culturais: 986 81 36 03/ 26.Â vicext@uvigo.es

Actividades deportivas: 986 81 21 82 / 986 81 22 04;Â deportes@uvigo.es

Servizo de alumnado: 986 81 36 0 /09Â xsadal@uvigo.es

LERD de Vigo: 986 81 37 71 / 72

LERD de Orense: 988 38 71 02

Bolsas: 986 81 19 99 / 813 612.Â bolsas@uvigo.es

Títulos e plans de estudo: 986 81 36 35 / 3632

Asesoría Xurídica: 986 81 35 76

Oficina de I D: 986 81 22 36.Â otri@uvigo.es

Oficina ORI: 986 81 21 78 / 986 81 35 50 ;Â ori@uvigo.es

CACTI: 986 81 21 18

Oficina do Medio Ambiente (OMA): 986 81 38 83;Â oma3@uvigo.es

Oficina Ofoe: 902 366 994 Correo electrónico:Â ofoe@uvigo.es

Oficina Ofie: 986 81 40 86 Correo electrónico:Â ofie@uvigo.es

Â

BIBLIOTECA DO CAMPUS DE OURENSE

Presente fisicamente nos tres campus, aÂ BibliotecaÂ Universitaria conta en cada un deles cunha biblioteca central e varias salas repartidas polas escolas e facultades que compoñen a Universidade.

AA BiliotecaÂ Central do Campus de Ourense, fundada no ano 2000, conta cun fondo de uns 100.000 libros e unhas 750 publicacións periódicas divididas en diferentes temas como son a xeografía, historia, arte, dereito e química.

Servizos que ofrece:

- Préstamo interbibliotecario a nivel nacional e internacional.
- Préstamo para alumnos, PDI e PAS.
- Información bibliográfica, búsquedas e referencias bilbiográficas.
- Catálogo automatizado e colectivo de publicacións periódicas (a nivel nacional).

Contacto:

ConserxeríaÂ (988 387 320)Â -Â Â conbco@uvigo.es; PréstamoÂ (988 387 192)Â -Â Â presour@uvigo.es

DirecciónÂ (988 387 191)Â -Â Â dirbco@uvigo.es; AdministraciónÂ (988 387 158)Â -Â Â admibco@uvigo.es

Subdirección hemerotecaÂ (988 387 230)Â -Â Â subdhbco@uvigo.es; Subdirección adquisiciónsÂ (988 387 285)Â -Â Â subdrbco@uvigo.es

HemerotecaÂ (988 387 322)Â -Â Â hembco@uvigo.es

Â Campus As Lagoas - 32004 - Ourense

Â Horario de atención ao público: De luns a venres de 8:30h a 21:00h

AccesoÂ ao Catálogo da Biblioteca

Â

CONTA DE CORREO ELECTRÓNICO DA UNIVERSIDADE DE VIGO

- Basta con estar matriculado na Universidade e dispor do cartón universitario.
- No momento de formalizar a matrícula créase unha conta de correo cun nome de usuario e coa extensión alumnos.uvigo.es
- Con ese nome de usuario e esa clave tamén poderás acceder á rede WIFI. Todas as instalacións da Universidade de Vigo teñen acceso a internet por rede WIFI
- <http://www.uvigo.es>

CARNET UNIVERSITARIO

O Carné Universitario é unha tarxeta intelixente realizada en colaboración co Santander, que acredita o estudiantado, profesorado e personal de administración e servizos como membros da comunidade universitaria.

Â Ademais de todas as funcións asociadas ás tarxetas intelixentes, o carné poderá dispoñer de servizos financeiros 4B Maestro, se se solicitan voluntariamente

- Para qué podes utilizalo?
- Acreditación universitaria
- Acceso a recintos e ordenadores das aulas de informática eÂ persoais*
- Préstamo de libros en bibliotecas
- Consultas en Puntos de Información e, opcionalmente, enÂ caixeirosÂ 4B*
- TarxetaÂ deportiva
- MoedeiroÂ electrónico
- DescontosÂ en comercios
- TarxetaÂ 4B MaestroÂ (opcional)
- Firma Electrónica
- Solicítalo en calquera momento nas Oficinas Universitarias Santander do campus, levando unha fotografía recente. Recibiralo no teu domicilio particular. Para que inclúa o servizo 4B Maestro só necesitas ser titular dunha conta bancaria no Santander. Esta conta non ten nin gastos de administración nin de mantemento.
- O Carné Universitario non hai que renovo-lo cada ano. Para activar a función financeira diríxete á Oficina Universitaria.

SEGURO ESCOLAR

- Os alumnos da Universidade de Vigo, sexa cal for a súa nacionalidade ou estudos que cursen, quedan cubertos por un seguro escolar. Do mesmo xeito que se regula para os niveis educativos previos, a Lei establece aÂ coberturaÂ obrigatoria.
- Ademais, a Universidade de Vigo subscribiu un seguro adicional,Â seguro cum laude,Â para todos os seus alumnos, incluídos aqueles que non quedan cubertos polo seguro obrigatoria. Ambos os seguros páganse no momento de formalizar a matrícula, polo que non teñen custo adicional algún.
- Con carácter complementario aos dous anteriores, a Universidade de Vigo dispón dun seguro voluntario,Â seguro cum laude plus, con maiores coberturas que aqueles e a un custo moi reducido (ao redor de 10 euros por curso).

Â

Â

OUTROS SERVIZOS

- **Actividades Culturais**

- Deportes
- Voluntariado
- Área de Empleo
- Fundación Universidade de Vigo
- Gabinete psicopedagógico
- Tribunal de Garantías

À

Grao en Xeografía e Historia

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
002G251V01101	Xeografía: Fundamentos de xeografía física	1c	6
002G251V01102	Historia: Introducción á etnoloxía	1c	6
002G251V01103	Arte: Linguaxes e técnicas artísticas	1c	6
002G251V01104	Idioma moderno: Inglés para humanidades	1c	6
002G251V01105	Historia de América precolombina e colonial	1c	6
002G251V01201	Xeografía: Fundamentos de xeografía humana	2c	6
002G251V01202	Historia: Introducción á historiografía	2c	6
002G251V01203	Arte: Arte clásica	2c	6
002G251V01204	Teoría e método da arqueoloxía	2c	6
002G251V01205	Prehistoria universal	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xeografía: Fundamentos de xeografía física**

Materia	Xeografía: Fundamentos de xeografía física			
Código	002G251V01101			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Profesorado	Álvarez Vázquez, Miguel Ángel de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Correo-e	edeuna@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de formación básica. Trata dos fundamentos teóricos e metodolóxicos cara o coñecemento global dos sistemas naturais, e as súas aplicación no contexto da sociedade. Integra o estudo das propiedades dos principais componentes (relevo, augas, clima, biota), as súas interaccións e configuración nas unidades biofísicas da superficie da terra.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecemento das claves e desenvolvemento do ámbito da Xeografía física.
A3	Coñecemento das claves e desenvolvemento dos espazos xeográficos, (aspectos físicos, humanos, económicos) na súa dinámica socio-territorial.
A6	Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica.
A8	Desenvolvemento e aplicación dos procedementos de traballo de campo.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Aplicación dos coñecementos.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Comunicación oral e escrita no idioma propio.
B7	Capacidade de razoamento crítico.
B11	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B15	Sensibilidade cara temas ambientais.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecemento das claves e desenvolvemento do ámbito da Xeografía Física no contexto da análise e síntese promovendo a sensibilidade cara a temas ambientais.	saber saber facer	A1 B1 B15
Coñecemento dos espazos xeográficos nos seus aspectos físicos e na súa dinámica socio-territorial, aplicando os devanditos coñecementos as principais configuración con capacidade de razoamento crítico.	saber saber facer	A3 B2 B7
Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica, dende a aprendizaxe autónoma, desenvolvendo procedementos de traballo de campo (organización, planificación) e comunicando adecuadamente os resultados no idioma propio.	saber facer Saber estar / ser	A6 A8 B2 B3 B4 B11

Contidos

Tema	
1. Bases teórico-metodolóxicas	1.1 Campo científico da Xeografía Física 1.2 Elementos e escalas

2. Sistemas naturais

2.1 Componentes maiores

2.2 Interaccións dinámicas: unidades

3. Fenómenos de cambio

3.1 Riscos naturais

3.2 Intervención humana

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	6	4	10
Sesión maxistral	12	15	27
Eventos docentes e/ou divulgativos	7	3	10
Saídas de estudo/prácticas de campo	8	3	11
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	14	21
Prácticas autónomas a través de TIC	0	20	20
Titoría en grupo	5	3	8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22
Traballos e proxectos	3	18	21
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma de contacto docente/alumnado que inclúe presentación da materia, información do nivel de coñecementos do grupo, adquisición dos conceptos fundamentais e realización de pequenas tarefas instrumentais.
Sesión maxistral	Explicación dos contidos e desenvolvemento de accións formativas de razoamento, análise e síntese polo docente no ámbito da teoría da materia.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, faladoiros, debates e xornadas que permiten afondar nos aspectos teórico-prácticos da materia.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Aplicación dos coñecementos a situacións concretas, fora do espazo académico, para adquisición de habilidades e destrezas básicas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios relacionados coa materia. O alumno debe aplicar rutinas e procedementos de transformación da información dispoñible e interpretar os resultados. Complemento práctico da lección maxistral.
Prácticas autónomas a través de TIC	Desenvolvemento persoal das habilidades de búsqueda, organización, tratamento e xestión da información relativa á materia nun entorno virtual.
Titoría en grupo	Sesións que manteñe o alumnado co profesorado para o asesoramento do proceso de ensino-aprendizaxe e da súa avaliación.

Atención personalizada

	Descrición
Actividades introdutorias	Orientación dos docentes nas secuencias teórico-prácticas, acompañamento e resolución de problemas no senso da observación participativa, a capacitación na formulación de hipóteses e o uso de técnicas ou instrumentos específicos.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Orientación dos docentes nas secuencias teórico-prácticas, acompañamento e resolución de problemas no senso da observación participativa, a capacitación na formulación de hipóteses e o uso de técnicas ou instrumentos específicos.
Titoría en grupo	Orientación dos docentes nas secuencias teórico-prácticas, acompañamento e resolución de problemas no senso da observación participativa, a capacitación na formulación de hipóteses e o uso de técnicas ou instrumentos específicos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Comentario razoado, análise e interpretación dos aspectos relacionados coa temática da materia. As cuestións plantexadas requiren una resposta estruturada e reflexiva.	60
Traballos e proxectos	Documentación, informe, presentación e defensa do traballo práctico realizado (inclúe avaliación do uso das TICs).	30
Outras	Participación activa nas sesións e actividades propostas polo docente.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contido teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial o remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante una proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Ayala, F. & Olcina, J. , Riesgos naturales, Barcelona, Ariel Geografía, 2002

Clifford, N.J. (Coord.), Key Concepts in Geography, London, Sage, 2009

Gregory, K., The Earth´s Land Surface, London, Sage, 2010

López Bermúdez, F. et al, Geografía Física, Madrid, Cátedra, 1992

Tarbuk, E. & Lutgens, F., Ciencias de la Tierra, Madrid, Prentice Hall, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xeografía: Fundamentos de xeografía humana/O02G251V01201

Outros comentarios

Ao longo do curso entregárase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Introducción a la etnología**

Materia	Historia: Introducción a la etnología			
Código	O02G251V01102			
Titulación	Grado en Geografía e Historia			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Historia, arte y geografía			
Coordinador/a	Castro Pérez, Ladislao			
Profesorado	Castro Pérez, Ladislao			
Correo-e	castro@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	(*)Esta asignatura está concebida como una introducción a etnoloxía e un achegamento aos modelos de interpretación das sociedades preestatais do pasado			

Competencias de titulación

Código			
A12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.		
A17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente.		
B5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento.		
B9	Traballo en equipo en diversos contextos.		
B10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.		
B16	Coñecemento doutras culturas.		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)	saber hacer	A12 B5 B9
(*)	saber	A17 B16
(*)	Saber estar /ser	B10 B16

Contenidos

Tema	
(*)1. Introducción	(*)1.1 Conceptos básicos 1.2 Naturaleza e Cultura 1.3 Escolas de Etnoloxía
2. Antropoloxía Cultural	2.1 Identidade e Xénero 2.2 Tipoloxías Sociais 2.3 Antropoloxía do Poder e da Violencia 2.4 Antropoloxía Económica 2.5 Antropoloxía Simbólica
3. Antropoloxía e Historia	3.1 Antropoloxía e Historia. Sincronía e Diacronía 3.2 O Cambio Cultural

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión magistral	22	30	52

Actividades introductorias	1	0	1
Trabajos tutelados	12	30	42
Tutoría en grupo	5	5	10
Prácticas autónomas a través de TIC	0	20	20
Salidas de estudio/prácticas de campo	3	10	13
Eventos docentes y/o divulgativos	2	0	2
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	2	0	2
Trabajos y proyectos	3	0	3
Otras	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Sesión magistral	(*) Sesións teóricas con apoio de material didáctico elaborado para estas sesións
Actividades introductorias	(*) Actividades previas para coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións do alumnado.
Trabajos tutelados	(*) Traballo colaborativo con diversas actividades que finalizan na entrega dun ensaio escrito.
Tutoría en grupo	(*) Seguimento da realización dos traballos. Asesoramento, orientación e aclaración de dúbidas.
Prácticas autónomas a través de TIC	(*) Foro virtual (Espazo de discusión para o tratamento dun tema desenvolto a través dun entorno virtual)
Salidas de estudio/prácticas de campo	(*) Actividades desenvolvidas nun contexto externo, que ten que ver con observación directa e sistemática.
Eventos docentes y/o divulgativos	(*) Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia desta universidade

Atención personalizada

	Descrición
Actividades introductorias	
Trabajos tutelados	
Tutoría en grupo	
Prácticas autónomas a través de TIC	

Evaluación

	Descrición	Cualificación
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	(*)As sesións maxistras dos bloques I e II serán avaliadas mediante proba de resposta longa	60
Trabajos y proyectos	(*)O traballo individual do bloque III consistirá nun ensaio escrito	30
Otras	(*)En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Fuentes de información

Ingold, T. (ed), Companion Encyclopedia of Anthropology, , London-New York 1997

Geertz, C. , La interpretación de las culturas, Paidós, Barcelona 1989

Ember, C.F., Ember, M. e Peregrine, P., Antropología, , Madrid 2004

Bonte, P. e Izard, M. (dir.), Diccionario de Etnología y Antropología, Akal, Madrid 2005

Bohannon, P., Para raros nosotros. Introducción a la antropología cultural, Akal, Madrid 2005

BIBLIOGRAFIA ESPECIFICA, , ,

Sahlins, M., Las sociedades tribales, Labor, Barcelona 1984

Service, E. , Los Cazadores, Labor, Barcelona

Wolf, E., Los Campesinos, Labor, Barcelona 1978

Johnson, A.W. e Earle, T., La evolución de las sociedades desde los grupos cazadores-recolectores al estado agrario, Ariel, Barcelona 1984

Sahlins, M., Economía de la Edad de Piedra, Akal, Madrid 1983

Lull, V., Micó, R., Palomar, P., Rihuete, C. e Risch, R., Arqueología del origen del estado, Bellaterra, Barcelona 2007

Guilaine, J. e Zammit, J., El camino de la guerra: la violencia en el prehistoria , Ariel, Barcelona 2002

Hernando Gonzalo, A., Arqueología de la identidad, Akal, Madrid 2002

González Ruibal, A., La experiencia del otro: una introducción a al etnoarqueología, Akal, Madrid 2003

Lévi-Strauss, C., El totemismo en la actualidad, Fondo de Cultuta Económica, México 1982

Orme, B., Anthropology for Archaeologists, Duckworth, London 1981

Geertz, C., Los usos de la diversidad, Paidós, Barcelona 1996

Geertz, C., El surgimiento de la Antropología posmoderna, Gedisa, Barcelona 1998

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Arte: Linguaxes e técnicas artísticas**

Materia	Arte: Linguaxes e técnicas artísticas			
Código	002G251V01103			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Barriocanal López, María Yolanda			
Profesorado	Barriocanal López, María Yolanda López López, Marta Vilas Meis, Diana			
Correo-e	barriocanal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A materia que se presenta baixo o título de Linguaxes e técnicas artísticas, non se presenta como unha historia da arte no sentido estrito do concepto, se non que, indo máis alá do contido histórico, reúne unha serie de conceptos básicos que o futuro historiador da arte debe coñecer.</p> <p>O obxectivo fundamental é aproximar ao estudante que se inicia na titulación, á comprensión do fenómeno artístico dende a análise ou lectura formal dos elementos primordiais de expresión que constitúen cada unha das artes. Así obteríanse uns coñecementos que permitirían a reconstrución tan obxectiva como sexa posible de todos aqueles aspectos que contribúan a coñecer e comprender a forma e a función orixinal das obras de arte para, en cursos posteriores, poder ser estudadas en relación coas circunstancias nas que foron realizadas.</p> <p>Desta forma, a materia organízase como un compendio de contidos orientados a promover a reflexión sobre a natureza e función da obra de arte e sobre as peculiaridades das distintas linguaxes artísticas.</p> <p>Unha inevitable delimitación de campos científicos determina que a materia se centre na análise das distintas linguaxes tradicionais, dende a arquitectura ás chamadas artes visuais e decorativas.</p>			

Competencias de titulación

Código	
A28	Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte.
A29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia.
A31	Coñecementos básicos de iconografía como clave para a interpretación de imaxes.
A33	Coñecementos sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos móbiles e inmóbiles.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Aplicación dos coñecementos.
B7	Capacidade de razoamento crítico.
B10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
B14	Motivación pola calidade.
B16	Coñecemento doutras culturas.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Analizar, sintetizar e interrelacionar feitos e conceptos histórico-xeográficos e artísticos dende unha perspectiva crítica.	saber saber facer	B1 B7
Comprender o manexo básico das fontes iconográficas no estudo dos temas artísticos e os seus contidos como base para a interpretación e correcta lectura das obras de arte.	saber	A28 A31
Establecer hipóteses a partir de datos dispoñibles e proceder á súa confirmación ou refutación mediante a aplicación dunha metodoloxía científica.	saber facer	B2
Aplicar os conceptos e procedementos que conducen a obra de arte.	saber facer	B1 B7 B14

Coñecer o procedemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas de produción artística ao longo da historia	saber	A29 B10 B16
Operar sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos mobles e inmobles	saber facer	A33

Contidos

Tema	
1. Teoría e linguaxe da arquitectura	1.1. Elementos formais do espazo arquitectónico 1.2. Función, símbolo e tipoloxías arquitectónicas 1.3. Tratados de arquitectura
2. Artes visuais e decorativas	2.1. A arte da escultura: materiais, procedementos técnicos e plásticos, función e significado 2.2. A arte da pintura: elementos formais e plásticos. As técnicas pictóricas e as súas posibilidades 2.3. Fontes literarias e técnicas
3. As artes decorativas e suntuarias	3.1. Fontes e técnicas das artes decorativas: materiais, elaboración e evolución histórica.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	20	24
Prácticas externas	4	10	14
Saídas de estudo/prácticas de campo	4	5	9
Traballos tutelados	1	20	21
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	22	10	32
Seminarios	3	5	8
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta curta	5	25	30
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Saídas programadas os mércores da segunda semán do mes para asistir a actividades docentes e divulgativas organizadas por especialistas de institucións museísticas. Reservaranse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía de xeito que computan nas actividades dirixidas.
Prácticas externas	Prácticas realizadas fora do aula para a análise das diferentes manifestacións artísticas a traveso da historia, monumentos e técnicas artísticas e técnicas de restauración aplicadas á obra de arte
Saídas de estudo/prácticas de campo	Práctica de campo para o estudo in situ das planimetrías e tipoloxías arquitectónicas e dos diferentes xéneros artísticos
Traballos tutelados	Realización e exposición por parte do estudante dun traballo individual tutelado, relacionado cos contidos da materia, iniciándose no manexo das fontes bibliográficas, documentais e literarias
Titoría en grupo	Atención titorizada en grupo para a atención e resolución de aspectos derivados do aprendizaxe
Sesión maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos teóricos da materia con apoio de material gráfico e didáctico
Seminarios	Seminarios orientados á planificación dos traballos tutelados e a súa exposición así como outros aspectos complementarios
Actividades introdutorias	Sesións previas orientadas á presentación do desenvolvemento da materia e toma de contacto co alumnado

Atención personalizada

Descrición

Traballos tutelados	<p>A atención personalizada encamiñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xeradas nas actividades prácticas, así como doutros aspectos derivados da actividade docente.</p> <p>A docencia da materia a impartirán:</p> <ul style="list-style-type: none"> . Profesor/a Contratado/a de Substitución . Pfra. Marta López López: martalopez@uvigo.es . Pfra. Diana Vila Mais: dvilas@uvigo.es
Titoría en grupo	<p>A atención personalizada encamiñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xeradas nas actividades prácticas, así como doutros aspectos derivados da actividade docente.</p> <p>A docencia da materia a impartirán:</p> <ul style="list-style-type: none"> . Profesor/a Contratado/a de Substitución . Pfra. Marta López López: martalopez@uvigo.es . Pfra. Diana Vila Mais: dvilas@uvigo.es
Seminarios	<p>A atención personalizada encamiñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xeradas nas actividades prácticas, así como doutros aspectos derivados da actividade docente.</p> <p>A docencia da materia a impartirán:</p> <ul style="list-style-type: none"> . Profesor/a Contratado/a de Substitución . Pfra. Marta López López: martalopez@uvigo.es . Pfra. Diana Vila Mais: dvilas@uvigo.es

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Os traballos tutelados serán avaliados en función do interese, bibliografía e metodoloxía empregada, así como dos recursos empregados na súa exposición	30
Sesión maxistral	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba escrita de resposta curta.	30
	Para superar esta proba é necesario obter un mínimo de 1.5 puntos (sobre os 3 do total)	
Seminarios	A avaliación das prácticas a través dos seminarios serán avaliadas mediante a entrega dos exercicios realizados nas diferentes sesións de traballo	30
Outras	En todas as actividades e probas que forman parte da programación da materia valorarase a participación do estudante	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos/as que non poidan acollerse á avaliación continua, deberán comunicarlo ao profesor no inicio do curso, debidamente xustificado. Serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.Â

Os estudantes que se acollen á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados de aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe de nota. O seguimento individualizado da participación dos alumnos a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas surxidas no transcurso da avaliación. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Bibliografía. Fontes de información

BONET CORREA, A., Historia de las artes aplicadas e industriales en España, Catedra, Madrid, 1982

BOZAL, V., El lenguaje artístico, Península, Madrid, 1970

DOERNER, M., Los materiales de pintura y su empleo en el arte, Reverté, Barcelona, 1965

WITTKOWER, R., La escultura: procesos y principios, Alianza, Madrid, 1980

CALABRESE, El lenguaje del arte, Paidós, Barcelona, 1987

CALABRESE, Cómo se lee una obra de arte, Cátedra, Madrid, 1993

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndaselle ao alumno a familiarización cun léxico de termos e voces de arte e arquitectura para a comprensión das diferentes disciplinas de Historia da Arte.

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma moderno: Inglés para humanidades**

Materia	Idioma moderno: Inglés para humanidades			
Código	O02G251V01104			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Fernández Carballo Calero, María Victoria			
Profesorado	Fernández Carballo Calero, María Victoria Figueroa Revilla, Beatríz Olga			
Correo-e	victoria@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo principal desta materia é introducir ao alumno na terminoloxía básica utilizada nas áreas de Historia, Arte e Xeografía; así como consolidar coñecementos previos de lingua inglesa.			

Competencias de titulación

Código	
A13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais.
A17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente.
B5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento.
B10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
B11	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B14	Motivación pola calidade.
B16	Coñecemento doutras culturas.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Capacidade de comprender textos escritos sobre temas da especialidade	saber saber facer Saber estar / ser	A13 A17 B5 B10 B11 B14 B16
Capacidade de comprender textos orais sobre temas da especialidade	saber saber facer Saber estar / ser	A13 A17 B5 B10 B11 B14 B16
Capacidade de participar nunha conversación sobre temas da especialidade	saber saber facer Saber estar / ser	A13 A17 B5 B10 B11 B14 B16

Capacidade de realizar unha presentación sobre temas da especialidade	saber saber facer Saber estar / ser	A13 A17 B5 B10 B11 B14 B16
Capacidade de escribir textos sobre temas da especialidade	saber saber facer Saber estar / ser	A13 A17 B5 B10 B11 B14 B16

Contidos

Tema	
1. History	1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.
2. Art	1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.
3. Geography	1.1. Specific vocabulary 1.2. Grammar 1.3. Language skills: reading, writing, listening, speaking.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	41	66
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	50	50
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	9	22
Outros	0	0	0
Probas de tipo test	5	0	5
Probas de resposta curta	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Outros	En todas as actividades e probas que forman parte da programación da materia valorarase a participación do estudante.

Atención personalizada

Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Sesión maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Traballo no que o alumno debe resolver unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Nel o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A resolución pode ser presencial e non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, o chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia, etc.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.	30
Outros	Asistencia ´continuada e participación activa nas sesións teóricas, titorías e outras actividades.	10
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Será necesario asistir polo menos a un 80% das sesións presenciais para ser avaliados a través das referidas ponderacións. Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial o remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles. Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continúa, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita que suporá o 70% da nota final e un traballo práctico (que representa o 30% restante).

Bibliografía. Fontes de información

- SÁNCHEZ, M.E. & ARROYO, M. L. (2010). English for Art and Humanities. Netbiblo.
- SWAN, M. & WALKER (1997). How English works. A Grammar Practice Book with answers. Oxford: Oxford University Press.
- SWAN, M. (1995). Practical English Usage. Oxford: Oxford University Press.

OXENDEN, Clive (2010). New English File, Intermediate, Student's Book, Oxford: Oxford University Press.

OXENDEN, Clive (2010). New English File, Intermediate Plus, Student's Book, Oxford: Oxford University Press.

Collins COBUILD English Dictionary.

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia de América precolombina e colonial**

Materia	Historia de América precolombina e colonial			
Código	002G251V01105			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Sixirei Paredes, Carlos Manuel			
Profesorado	Sixirei Paredes, Carlos Manuel			
Correo-e	sixirei@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio das orixes e desenvolvemento das culturas indíxenas americanas e dos procesos de descubrimento, conquista e colonización do novo mundo.			

Competencias de titulación

Código	
A12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.
A13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais.
A14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado.
A16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade.
A17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente.
A22	Coñecemento da historia universal.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Aplicación dos coñecementos.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Comunicación oral e escrita no idioma propio.
B7	Capacidade de razoamento crítico.
B8	Compromiso ético e responsabilidade social.
B9	Traballo en equipo en diversos contextos.
B10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
B11	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B15	Sensibilidade cara temas ambientais.
B16	Coñecemento doutras culturas.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer a evolución dos diversos modelos sociais que se desenvolven no continente americano na etapa precolombina (tribal, caciquil, cidades estado, imperios)	saber	A14 A16 B4 B9 B10 B16
Coñecer e comprender os cambios que se producen en América despois da chegada dos europeos	saber	A14 A22 B4 B11

Desenvolver unha capacidade crítica con respecto aos acontecementos históricos do pasado	saber Saber estar / ser	A12 A13 B1 B7 B8 B11 B15
Manexar fontes directas e indirectas e saber utilizar textos parahistóricos relacionados cos procesos a analizar	saber facer	A17 B2 B3

Contidos

Tema	
1. América Precolombina	1.1 As orixes do home americano 1.2 As primeiras culturas e os modelos de organización social 1.3 As grandes culturas indíxenas
2. América colonial	2.1 As navegacións atlánticas 2.2 Descubrimento e conquista de América 2.3 Os diversos modelos de ocupación do territorio e a súa organización administrativa 2.4 A economía das colonias europeas 2.5 Sociedade e cultura na etapa colonial

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Sesión maxistral	22	34	56
Traballos tutelados	5	20	25
Traballos de aula	4	15	19
Titoría en grupo	8	15	23
Seminarios	6	14	20
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de resposta curta	2	2	4
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a eventos ou actividades divulgativas.
Sesión maxistral	Exposición das liñas de interpretación e desenvolvemento dos temas que forman parte do programa de contidos.
Traballos tutelados	Atención personalizada a resolución de problemas derivados da realización dos traballos individuais.
Traballos de aula	Actividades destinadas a exercicios prácticos.
Titoría en grupo	Discusión e resolución de problemas xurdidos na realización dos traballos prácticos e nas clases maxistras
Seminarios	Sesións dirixidas a grupos que traballarán dende o comenzo do curso nun tema práctico concreto. Estes traballos terán tamén horas de tutelaxe. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento e a Facultade.
Actividades introdutorias	Explicación da metodoloxía e do programa de actividades da asignatura, así como do sistema de avaliación.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación das liñas xerais da realización dos traballos persoais e resolución de dúbidas.
Traballos tutelados	Explicación das liñas xerais da realización dos traballos persoais e resolución de dúbidas.
Traballos de aula	Explicación das liñas xerais da realización dos traballos persoais e resolución de dúbidas.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valorarase mediante probas de resposta curta.	40
Traballos tutelados	As sesións de traballo tutelado avaliaranse mediante a realización dun traballo a desenrolar sobre algún tema do programa.	30
Traballos de aula	Comentarios de texto e material gráfico que será suministrado polo profesor.	20
Outras	En todas as actividades e probas que conforman a programación da materia valorarase a participación activa do alumnado.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial o remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...).

O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no trancurso da avaliación continúa. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continúa, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

BETHELL, L. (ed.) , Historia de América Latina (Vols. I-IV) , Crítica , 1990

CIUDAD, A.; LUCENA, M.; MALAMUD, C. , Manual de Historia Univesarl. Historia de América. Tomo X , Historia 16, 1992

MARCHENA, J.; GARAVAGLIA, J.C , América Latina de los orígenes a la independencia , Crítica , 2005

NAVARRO GARCÍA, L. (dir.) , Historia de las Américas. T I-II , Alhambra, 1992

RAMOS, D. (coord.) , Manual de Historia Universal. Vols. IX-XI , Nájera, 1987

SIXIREI PAREDES, C. , Historia de América. T. I , Ir Indo, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia de América contemporánea/O02G250V01702

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xeografía: Fundamentos de xeografía humana**

Materia	Xeografía: Fundamentos de xeografía humana			
Código	002G251V01201			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pazo Labrador, Alberto José			
Profesorado	Pazo Labrador, Alberto José			
Correo-e	apazo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)El carácter de formación básica de esta materia en el Grado de Geografía e Historia viene justificado por la contribución que desde la misma se realiza a la formación del futuro graduado: en Fundamentos de Geografía Humana se hace una buena aproximación al conocimiento de los grandes problemas sociales que afectan a gran parte de la Humanidad a comienzos del milenio. Medir e interpretar las dinámicas demográficas y sus consecuencias, las transformaciones urbanas, los problemas del mundo rural o los impactos ambientales de las múltiples actividades económicas, etc., forman el núcleo central de la materia de estudio y de ahí su relevancia en el Grado			

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecemento das claves e desenvolvemento do ámbito da xeografía humana.
A3	Coñecemento das claves e desenvolvemento dos espazos xeográficos, (aspectos físicos, humanos, económicos) na súa dinámica socio-territorial.
A4	Conciencia crítica da relación entre os fenómenos xeográficos, físicos e humanos, a diferentes escalas territoriais.
A5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais.
A6	Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica.
A7	Uso correcto da información xeográfica como instrumento de interpretación dos sistemas territoriais.
A8	Desenvolvemento e aplicación dos procedementos de traballo de campo.
A9	Capacidade de análise e interpretación das paisaxes.
A10	Capacidade de relacionar, sintetizar e expresar información xeográfica en sistemas gráficos e cartográficos.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Comunicación oral e escrita no idioma propio.
B5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento.
B7	Capacidade de razoamento crítico.
B8	Compromiso ético e responsabilidade social.
B16	Coñecemento doutras culturas.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender os principios xerais, os obxectivos e os contidos da Xeografía Humana como rama da Xeografía Xeral	saber	A2
	saber facer	A3
		B1
		B4

Ser capaz de recompilar, analizar e interpretar datos xeográficos para a súa aplicación á análise dos procesos territoriais	saber	A2	
	saber facer	A4	
	Saber estar / ser	A5	
		A6	
		A7	
		B1	
		B4	
		B5	
	Entender as consecuencias dos procesos de organización territorial por parte das sociedades humanas	saber	A3
		saber facer	A4
Saber estar / ser		A5	
		A6	
		A7	
		A8	
		A9	
		A10	
		B1	
		B3	
		B4	
		B5	
		B7	
		B8	
		B16	

Contidos

Tema	
TEMA 1. Mirar, pensar e analizar o territorio	1.1. A Xeografía como ciencia. Evolución da Xeografía Humana: da descrición ao método científico. O espazo como produto social. 1.2. Os conceptos clave articuladores da Xeografía moderna. Relacións ser humano-medio, espazo, rexión, paisaxe. 1.3. A observación do territorio: o problema das escalas xeográficas e niveis de análise espacial
TEMA 2. As relacións sociedade-medio.	2.1. O concepto de ecosistema e o medio natural mundial. 2.2. O estudo das poboacións. As fontes de análise demográfica e a súa interpretación. Dinámica demográfica e estrutura da poboación. Os modelos de transición demográfica. Os movementos migratorios 2.3. O crecemento da poboación e as políticas demográficas. A distribución desigual da poboación, dos recursos e da actividade
TEMA 3. Espazos rurais e espazos urbanos: complementariedade e *interdependencia	3.1. O proceso de urbanización. Etapas no desenvolvemento urbano. Definición de cidade. Criterios e problemas 3.2. A cidade como espazo. Os conceptos de localización e situación. O valor xeo-histórico do plano urbano e análise dalgunhas tipoloxías de cidades. A imaxe da cidade. Morfoloxía e estrutura urbana. O espazo urbano como un produto social. Os problemas das cidades 3.3. Os espazos rurais. A funcionalidade dos medios rurais nas sociedades urbanas: heteroxeneidade, subordinación e dependencia

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	11	18	29
Titoría en grupo	3	5	8
Seminarios	4	15	19
Outros	0	2	2
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Sesión maxistral	23	10	33
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	30	34
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	20	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Traballos de aula	Estas actividades estarán encamiñadas á explicación e resolución de exercicios prácticos na aula en consonancia e en función das clases teóricas. Análise e interpretación de materiais gráficos diversos, cadros estatísticos, cálculo de índices, comentario de audiovisuais e manexo do TIC
Titoría en grupo	Dedicarase fundamentalmente a orientar ao alumnado na realización do seu traballo autónomo. Prestarase especial atención aos aspectos relacionados coa planificación e organización das diferentes actividades prácticas, seminarios, etc.
Seminarios	Como técnica de metodoloxía activa, realizaranse exposicións de traballos bibliográficos elaborados polos alumnos co obxectivo de profundar nas cuestións fundamentais dos temas da materia. Estas sesións darán lugar á participación, discusión e conclusións ás que teñen que chegar os compoñentes do seminario
Outros	Asistencia aos ciclos de conferencias de temática transversal organizados polo Departamento e pola Facultade
Eventos docentes e/ou divulgativos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia desta universidade
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesor dos contidos básicos da materia. Tratarase de incentivar a participación crítica e reflexiva do alumnado nestas clases teóricas

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada complementará a docencia teórico-práctica mediante o asesoramento e orientación en todo tipo de problemas, consultas e dúbidas en relación coa aprendizaxe da materia
Titoría en grupo	A atención personalizada complementará a docencia teórico-práctica mediante o asesoramento e orientación en todo tipo de problemas, consultas e dúbidas en relación coa aprendizaxe da materia
Seminarios	A atención personalizada complementará a docencia teórico-práctica mediante o asesoramento e orientación en todo tipo de problemas, consultas e dúbidas en relación coa aprendizaxe da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Proba final acerca dos contidos procedimentais da materia. Valorarase: - Os coñecementos operativos adquiridos nas sesións prácticas da aula - A interpretación e representación gráfica da información	30
Seminarios	A partir da elaboración dunha posta ao día ou recensión bibliográfica sobre temas e textos relacionados cos aspectos do temario máis relevantes da actualidade, expóranse e debaterán os traballos que estarán agrupados por temáticas afíns. Valorarase: - Marco teórico - Estrutura e articulación do traballo - A reflexión e pensamento crítico sobre a contidos - Calidade de exposición e presentación formal	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame ou proba final escrita na que se deberá alcanzar a cualificación de 5 para poder facer o cómputo global de todas as actividades. Valorarase: - Os coñecementos teóricos da materia - A estruturación de ideas - Precisión e claridade expositiva	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase a adecuada realización en grupo de probas e exercicios propostos relacionados coa materia	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de *teledocencia *Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados de aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.

Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran *presencialidad serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través do TIC será feito a través das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas e exercicios en liña, *etc...). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de *presencialidad, asistindo ás *tutorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir ás probas que os docente/*s dispoñan como imprescindibles. Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatoria que representará un 30%

desta.

Os mesmo requirimentos que rexen para as convocatorias ordinarias farano para a de xullo e outras convocatorias

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA Y COMPLEMENTARIA

AGUILERA, M.J. y otros (2002). Ejercicios prácticos de Geografía Humana. Madrid, UNED BAILLY, A. y BÉGUIN, H. (2001): Introduction à la géographie humaine. París, Armand Colin, 8ª ed. CARRERAS, C., et. Alt. (1998): Trabajos prácticos de Geografía Humana. Madrid, Síntesis CHARVET, J. y SIVIGNON, M. (Dir.), (2002) : Géographie Humaine. París, Armand Colin HIERNAUX, D. y LINDÓN, A. (Dir.), (2006): Tratado de Geografía Humana. México, Anthropos JOHNSTON, R., et alt., (2000): The Dictionary of Human Geography. Oxford, Blackwell, 8ª ed. NOGUÉ, J. y ROMERO, J. (eds.), (2006): Las otras geografías. Valencia, Tirant Lo Blanch ROMERO, J. (coord.), (2007): Geografía Humana. Barcelona, Ariel, 2ª ed. SEGRELLES, J. (dir), (2002): Geografía Humana. Alicante, Editorial Club Universitario WACKERMANN, G. (2000): Géographie Humaine. París, Ellipses ZÁRATE, M. y RUBIO, M. (2005): Geografía Humana. Madrid, Ed. Ramón Areces ZÁRATE, M. y RUBIO, M. (2006): Glosario y prácticas de Geografía Humana. Madrid, Ed. Ramón Areces

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Introducción á historiografía**

Materia	Historia: Introdución á historiografía			
Código	O02G251V01202			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Valín Fernández, Alberto Juan			
Profesorado	Valín Fernández, Alberto Juan			
Correo-e	avalin@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introdución ao estudo dos fundamentos básicos da historiografía, prestando especial atención ás características expistemolóxicas da ciencia histórica, e á xénese e desenvolvemento das diversas teorías históricas, incluídas as tendencias e escolas actuais.			

Competencias de titulación

Código	
A12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.
A13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais.
A17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente.
A23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
B16	Coñecemento doutras culturas.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer e ser capaz de describir a evolución diacrónica e conceptual da forma de facer saber historia nas distintas épocas.		A12 A13 A17 B1 B10
Comprender o proceso de configuración da historia como ciencia do pasado a partir das saber aportacións que deron os diferentes autores e escolas ao discurso interpretativo histórico.		A13 A17 B10 B16
Recoñecer e definir os principais paradigmas culturais, históricos, filosóficos e sociolóxicos que configuraron a disciplina histórica como ciencia e que orientaron o devir da investigación e a construción do discurso histórico.	saber	A17 A23 B10 B16
Ser capaz de relacionar os diferentes tratamentos das fontes para a interpretación do pasado.	saber facer	A17 A23 B1

Contidos

Tema	
1. O pensamento historiográfico.	1.1. Das orixes á Ilustración. 1.2. Da Ilustración á aparición das grandes escolas historiográficas.
2. As grandes correntes historiográficas.	2.1. O Materialismo Histórico. 2.2.. A escola de Annales. 2.3. A historia económica.

3. Tendencias actuais e novos enfoques.

3.1.. A historia social.

3.2. A historia política.

3.3.. A historia das mentalidades.

3.4. A historia cultural.

3.5. Outros enfoques: da biografía histórica á historia de xénero.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	15	20	35
Actividades introdutorias	3	0	3
Titoría en grupo	5	10	15
Traballos tutelados	0	20	20
Sesión maxistral	22	30	52
Probas de resposta curta	2	5	7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	10	12
Traballos e proxectos	1	5	6
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Traballo de aula individual ou en grupos informais a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistras, por medio de relatorios ou conferencias, etc. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Titoría en grupo	Tempo reservado polo docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado.
Traballos tutelados	Traballos que realiza o alumnado.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada na lección maxistral, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e dos seminarios. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que puidera presentar o alumno.
Seminarios	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada na lección maxistral, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e dos seminarios. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que puidera presentar o alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación dun traballo bibliográfico.	30%
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba teórica sobre os conceptos básicos da materia.	40%
Probas de resposta curta	Preguntas breves sobre diferentes aspectos tratados nas sesións maxistras ou nos seminarios.	20%
Outras	Asistencia e participación activa nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades. Para o seu control é imprescindible a entrega dunha ficha por parte do alumnado antes de rematar a primeira quincena do cuadrimestre.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais. Aqueles alumnos que non se acollan á modalidade presencial, os que non realicen todas as actividades e traballos prácticos ou non acaden nestes a cualificación de aprobado, examinaranse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico ou bibliográfico, o cal será asignado polo profesor

responsable con anterioridade ao remate e entregado na data do exame final. Este último suporá o 70% da nota final e o traballo o 30%.

Â

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA.

Los Caminos de la historia : cuestiones de historiografía y método / Elena Hernández Sandoica, Madrid, Síntesis, 1995.Â (BUV Ourense -- OUR 930 /128)

Las Caras de Clío : introducción a la historia de la historiografía / Enrique Moradiellos, Oviedo, Universidad de Oviedo, 1992.Â (bUV Ourense -- Depósito: OUR 41737)

Las Escuelas históricas / Guy Bourd e y Herv e Martin con la colaboración de Pascal Balmand, Madrid, AKAL, 1992.Â (  BUV Ourense -- OUR 930 /12(B))

Historia de la historiografía española / J. Andrés-Gallego (coord.) ; J.M. Blázquez ... [et al.], Madrid : Encuentro, D.L. 2004, (BUV Ourense -- OUR 930 /138)

La Historiografía / por Charles-Olivier Carbonell,  Madrid : Fondo de Cultura Económica, 1993,  (BUV Ourense -- OUR 930 /91)

Invitación a la historia : la historiografía de Herodoto a Voltaire a través de sus textos / Sánchez Marcos, Fernando, Barcelona : Labor, 1993,  (BUV Ourense -- OUR 930 /116)

BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA.

La Ciencia histórica en el siglo XX : las tendencias actuales : una visión panorámica y crítica del  debate Internacional,  Iggers, Georg G.    BUV Ourense, Barcelona, Idea Books, 1998  (OUR 930 /162)

Filosofía de la historia / Manuel Benavides Lucas  Benavides Lucas, Manuel, Madrid, Síntesis, 1994    (BUV Ourense -- OUR 930 /66)

Hacer la historia del siglo XX / R n  Remond...[et al.],  Madrid, Biblioteca Nueva, 1994,  (BUV Ourense -- OUR 930 /135)

  Historia : análisis del pasado y proyecto social / Josep Fontana,  Barcelona, Crítica, 1999. (BUV Ourense -- OUR 930 /13)

La Historia después del fin de la historia : reflexiones acerca de la situación actual de la ciencia histórica/ Josep Fontana, Barcelona : Crítica, D.L. 1992, (BUV Ourense -- OUR 930 /64(A))

Historia y pensamiento histórico : estudio y antología,  Mitre Fernández, Emilio, Madrid : Cátedra, [1997],  (BUV Ourense -- OUR 930 /65)

Introducción a la historia / por Marc Bloch ; [traducción Pablo González Casanova, Max Aub],  Madrid : Fondo de Cultura Económica, 1952,  (BUV Ourense -- OUR 930 /173)

  La Otra historia : sociedad, cultura y mentalidades / César González M nguez (ed.),  Bilbao : Servicio Editorial, Universidad del País Vasco, 1993  (BUV Ourense -- OUR 316.7 /21)

  Tendencias historiográficas actuales : escribir historia hoy / Elena Hernández Sandoica,  Madrid : Akal, cop. 2004,  (BUV Ourense -- OUR 930 /146(B))

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregaranse documentación sobre o desenvolvemento das actividades.Os estudantes que se acollan   modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificaran as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial o remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC será feito a partir das ferramentas

propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...).

O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no trancurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles. Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Arte: Arte clásica**

Materia	Arte: Arte clásica			
Código	O02G251V01203			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Vázquez Rozas, Roberto			
Profesorado	Vázquez Rozas, Roberto			
Correo-e	rvrozas@uvigo.es			

Web

Descrición xeral	<p>O principal obxecto de estudo da Historia da arte son as propias obras de arte, e o seu obxectivo fundamental consiste en chegar a explicar ditas obras e a súa evolución a partires das premisas históricas. O primeiro eslavón dentro desta cadea correspóndelle á arte clásica que se acepta como a pauta estética de base de toda a produción arquitectónica e figurativa do occidente europeo. Ademais de ser a linguaxe clasicista a que ofrezca o camiño formal de máis ampla repercusión a través de toda a historia, expresando diversos contidos.</p> <p>Partindo desta base o terreo que abarca a materia divídese en dous grandes temas:</p> <p>O primeiro, orientado ao estudo da tradición artística grega, partindo da arte arcaica, pasando polo momento clásico coa análise das obras que marcan o cénit da arte grega e consagran o canon, ata a magnificencia e "barroquización"; do período helenístico, que expandirá as súas realizacións pola conca mediterránea e levaraa ata os confíns de oriente.</p> <p>O segundo, dende a Roma primitiva ata a Antigüidade tardía, coa análise das obras clave de Etruria, da Roma republicana e da Roma imperial, abordadas como unha interpretación da estética e do ideal artístico en cada época.</p>
------------------	---

Competencias de titulación

Código	
A12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.
A16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade.
A27	Coñecementos particulares e optativos da Historia da Arte.
A28	Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte.
A29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia.
A33	Coñecementos sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos móbiles e inmobles.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B8	Compromiso ético e responsabilidade social.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Adquirir conciencia das relacións do obxecto artístico e da historia imbricadas coa noción de patrimonio artístico ou patrimonio do home.	Saber estar / ser	A27 B1
Saber valorar e recoñecer o legado da historia e dos obxectos artísticos como parte esencial dos valores dese legado.	Saber estar / ser	B8
Comprender a sistematización e desenvolvemento da cultura clásica, na que se sitúan os primeiros pasos da arte occidental	saber	A16
Adquirir conciencia crítica acerca do proceso creativo e da transmisión do patrimonio artístico da Antigüidade	saber facer	A12
Asimilar e a aplicar a trascendencia da evolución da obra de arte a través das novas conquistas da arte clásica	saber saber facer	A29 A33
Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte.	saber	A28

Contidos

Tema	
1. Introducción	1.1. Conceptos fundamentais da arte e linguaxe clásica.
2. A arte grega	2.1. As orixes da arte grega: os comezos da arte monumental grega. O século de Pericles na arquitectura. Os mestres da escultura arcaica. 2.2. O momento clásico: evolución artística ao longo do século V. 2.3. Do clasicismo ao helenismo: a arte helenística.
3. A arte romana	3.1. A Arte romana: dende os comezos á arte da antigüidade tardía. 3.2. A arquitectura: edificios romanos característicos. 3.3. A escultura: relevos históricos, retratística, escultura funeraria. 3.4. Pintura mural, estuco e mosaico.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	23	30	53
Seminarios	12	10	22
Titoría en grupo	3	5	8
Traballos tutelados	3	30	33
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta curta	3	15	18
Traballos e proxectos	3	9	12
Outras	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Presentación na aula, mediante a exposición maxistral, dos principais contidos teóricos e conceptos fundamentais da materia.
Seminarios	Traballos na aula co obxectivo de profundar nos temas abordados nas sesións maxistrais. Reservaranse dúas horas para a asistencia á actividades de temática transversal organizadas dende a Facultade de Historia, de xeito que computan nas actividades dirixidas.
Titoría en grupo	Seguimento e orientación na execución dos traballos a realizar polos alumnos/as.
Traballos tutelados	Execución dun traballo en grupo derivado dunha selección dos fondos e coleccións museísticas ou sobre outros aspectos relacionados co contido da materia, para a súa exposición final.
Actividades introdutorias	Actividades previas orientadas á presentación e coñecemento do desenvolvemento da materia.

Atención personalizada	
	Descrición
Actividades introdutorias	A atención personalizada encamiñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xerados nos seminarios prácticos e saídas de estudo, así como doutros asuntos derivados da actividade docente.
Seminarios	A atención personalizada encamiñase ao seguimento e supervisión por parte do profesor de todos os materiais e actividades xerados nos seminarios prácticos e saídas de estudo, así como doutros asuntos derivados da actividade docente.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba escrita de resposta longa.	60
Traballos tutelados	Os traballos de grupo serán expostos por un representante do mesmo, estando suxeitos todos os integrantes a satisfacer as preguntas e dúbidas dos alumnos/as nun debate final. A cualificación será igual para todos os membros do grupo.	30
Outras	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledoncenci Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirán acceso aos materiais precisos para adquisición das

competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguemento individualizado da participación do alumno a través da TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación contínua. Asimesmo deberá acudir ás probas que o docente considere imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudiantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á modalidade presencial serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

BOARDMAN, J, El arte griego, Edicións Destino, Barcelona, 1988

BLANCO FREIJEIRO, Arte griego, CSIC, Madrid, 1975

ROBERTSON, El arte griego: introducción a su historia, Alianza Editorial, Madrid, 1985

HENIG, M., El arte romano, Edicións Destino, Barcelona, 1985

GARCIA Y BELLIDO, Arte romano, CSIC, Madrid, 1990

HENIG, M, El arte romano: una revisión de las artes visuales del mundo romano, Edicións Destino, Barcelona, 1985

BIANCHI-BANDINELLI, R., El arte de la antigüedad clásica: Etruria y Roma, Akal, Madrid. 2000

ANDREASSE, B., Arte romano, Gustavo Gili, Barcelona. 1974

RICHTER, G. M., El arte griego: una revisión de las artes visuales de la antigua Grecia, Destino, Barcelona. 1984

POLLIT, J., Arte y experiencia en la Grecia clásica, Xarait, Barcelona. 1984

WHEELER, M., El Arte y la arquitectua de Roma, Destino, Barcelona. 1993

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia da arte medieval/O02G250V01404

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Historia antiga universal/O02G250V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Arte: Linguaxes e técnicas artísticas/O02G251V01103

Outros comentarios

Os alumnos que non cursaron Hª da Arte no bachillerato deben completar a súa formación previa coa lectura dun manual dese nivel.

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Teoría e método da arqueoloxía**

Materia	Teoría e método da arqueoloxía			
Código	O02G251V01204			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pérez Losada, Fermín Emiliano			
Profesorado	Pérez Losada, Fermín Emiliano			
Correo-e	fermin@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introdución xeral á Arqueoloxía como disciplina ou ciencia histórica específica nas súas dimensións teórica, práctica e patrimonial.			
	Estudo da especificidade e características da evidencia arqueolóxica.			
	Explicación, comprensión e aplicación da metodoloxía arqueolóxica como medio de coñecemento histórico.			

Competencias de titulación

Código	
A12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.
A13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais.
A17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente.
A23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
B12	Capacidade para imprevistos, creatividade e lideranza.
B13	Iniciativa e espírito emprendedor.
B16	Coñecemento doutras culturas.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Concepto da Arqueoloxía como disciplina histórica específica. Recoñecemento das capacidades do rexistro arqueolóxico como medio de coñecemento histórico.	saber	A12 A13 B1
Coñecer as características propias da evidencia arqueolóxica. Habilidade para identificar a cultura material do pasado e extraer a información histórica que contén.	saber	A17 B16
Coñecer e aplicar a metodoloxía arqueolóxica nas súas diversas fases e aspectos: prospección, escavación, analítica e interpretación.	saber facer	A23 B12 B13
Coñecer as bases, condicionantes e problemática do patrimonio arqueolóxico como recurso cultural.	saber	A12 A13 B10

Contidos

Tema	
1.- Dimensión teórica da Arqueoloxía	1.1. Definición e conceptos. 1.2. A evidencia arqueolóxica. 1.3. Desenvolvemento histórico: do «anticuarismo» á nova arqueoloxía.
2.- Dimensión metodolóxica da Arqueoloxía	2.1. Prospección arqueolóxica. 2.2. Escavación arqueolóxica. 2.3. Analítica e interpretación do rexistro arqueolóxico.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	15	30
Titoría en grupo	6	6	12
Sesión maxistral	25	25	50
Probas de resposta curta	2	20	22
Outras	0	1	1
Informes/memorias de prácticas	1	20	21
Estudo de casos/análise de situacións	1	13	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación práctica dos coñecementos e de adquisición de habilidades procedementais, utilizando aparatos (ordenador, estereoscopio, teodolito etc.) e manexando materiais (programas informáticos, cartografía, fotografía aérea etc) propios da metodoloxía arqueolóxica. Desenvolveranse no laboratorio de Arqueoloxía (LAUV) e nos terreos do campus próximos á facultade.
Titoría en grupo	Actividades en grupo reducido enfocadas ao traballo sobre un tema específico e concreto, especialmente a resolución de exercicios e casos prácticos sobre o tema. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas desde o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a FAcultade de Historia
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos sobre a materia.

Atención personalizada	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada dos alumnos realizarase parcialmente a través das TIC mediante as ferramentas propias da plataforma TEM@. Tamén se levará a cabo mediante as titorías colectivas e as académicas, consistindo esencialmente no seguimento do proceso de elaboración de estudos de caso e exercicios prácticos, memoria de prácticas de laboratorio e preparación das probas de avaliación.
Sesión maxistral	A atención personalizada dos alumnos realizarase parcialmente a través das TIC mediante as ferramentas propias da plataforma TEM@. Tamén se levará a cabo mediante as titorías colectivas e as académicas, consistindo esencialmente no seguimento do proceso de elaboración de estudos de caso e exercicios prácticos, memoria de prácticas de laboratorio e preparación das probas de avaliación.
Titoría en grupo	A atención personalizada dos alumnos realizarase parcialmente a través das TIC mediante as ferramentas propias da plataforma TEM@. Tamén se levará a cabo mediante as titorías colectivas e as académicas, consistindo esencialmente no seguimento do proceso de elaboración de estudos de caso e exercicios prácticos, memoria de prácticas de laboratorio e preparación das probas de avaliación.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Os contidos expostos nas sesións maxistras serán avaliados mediante unha proba escrita de resposta curta (exame tipo test). Haberá dous exames parciais amáis do exame final de cada convocatoria	50
Outras	Asistencia ás clases presenciais e avaliación cualitativa do grao de participación nas mesmas.	10
Informes/memorias de prácticas	As prácticas de laboratorio serán avaliadas mediante a entrega dun relatorio ou memoria de prácticas. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, incluíndo especialmente os resultados dos exercicios prácticos realizados.	30
Estudo de casos/análise de situacións	Actividades en grupo reducido sobre temas específicos e concretos serán avaliadas mediante a entrega de exercicios (comentarios de texto, análises estratigráficas, etc).	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación contínua. Asimesmo deberá acudir ás probas que o docente considere imprescindibles, que neste caso serán os exames escritos, parciais e/ou final, da materia.

Todo o alumnado ten dereito a ser avaliado mediante unha proba de avaliación final, consistente nun exame dos contidos da sesión maxistral (50%), nunha proba de estudo de caso de avaliación do seminario (10%) e mais na entrega dun relatorio/memoria de prácticas (30%) ou ben traballo alternativo equivalente a acordar co profesor. Tamén se contabilizará a asistencia ás clases e actividades prácticas (10%), tanto sexa no modo presencial como semipresencial. A

Para aprobar a materia (e facer media ponderada coa avaliación das prácticas) é preciso obter no exame unha nota igual ou superior ós 4 puntos. Tamén será preciso ter presentado alomenos un tercio das actividades prácticas. Idénticas condicións rexen para a segunda convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

BÁSICA

BENDALA GALAN, M. (1991): *La Arqueología*, Salvat, Madrid. OUR 902 /94

CARANDINI, A. (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*, Crítica, Barcelona. OUR 902 /19

DOMINGO, I.; BURKE, H.; SMITH, C. (2007): *Manual de campo del Arqueólogo*, Ariel, Barcelona. OUR 902 /369

FRANKOVICH, R.; MANACORDA, D. (Eds.) (2001): *Diccionario de arqueología : temas, conceptos y métodos*, Crítica, Barcelona. OUR 902 /392OUR 902 /52

GUTIERREZ LLORET, S. (2001): *Arqueología. Introducción a la historia material de las sociedades del pasado*, Universidad, Alicante. OUR 902 /141

PEREZ-JUEZ GIL, A. (2006): *Gestión del Patrimonio Arqueológico*, Barcelona, Ariel. OUR 338.48 /183

RENFREW, C.; BAHN P. (1993): *Arqueología. Teorías, Métodos y Práctica*, Akal, Madrid. OUR 902 /67

COMPLEMENTARIA

ALCINA FRANCH, J. (1998): *Diccionario de arqueología*, Alianza, Madrid. OUR 902 /51

BALLART, J. (1997): *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*, Ariel, Barcelona. OUR 7 /401OUR 7 /401(A)

CABALLERO ZOREDA, L. y ESCRIBANO VELASCO, C. (Eds.) (1996): *Arqueología de la Arquitectura. El método arqueológico aplicado al proceso de estudio y de intervención en edificios históricos*, Junta de Castilla y León, Valladolid. OUR 902 /128

DANIEL, G. (1974): *Historia de la Arqueología. De los Anticuarios a V. Gordon Childe*, Madrid. OUR 902 /60

FERNANDEZ MARTINEZ V. (2000): *Teoría y Método de la arqueología*, 2ª ed., Síntesis, Madrid. OUR 902 /22

GAMBLE, C. (2008): *Arqueología básica*, Ariel, Barcelona. OUR 902 /398

GRAN-AYMERICH, E. (2001): *El nacimiento de la arqueología moderna 1798-1945*, Universidad, Zaragoza. OUR 902 /239

HARRIS, E. C. (1991): *Principios de estratigráfica arqueológica*, Crítica, Barcelona. OUR 902 /104OUR 902 /88(A)

HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F. (2002): *El patrimonio cultural: la memoria recuperada*, Madrid. OUR 7 /79OUR 7 /79(A)

MANNONI, T.; GIANNICHEDDA, E. (2007): *Arqueología. Materias, objetos y producciones*, Ariel, Barcelona. OUR 902 /399

MCINTOSH, J. (1987): *Guía práctica de arqueología*, Blume, Madrid. Depósito: OUR 31107

NIETO PRIETO, F. J. (1984): *Introducción a la Arqueología Subacuática*, CYMYS, Barcelona. OUR 902 /16

RENFREW, C.; BAHN P. (2008): *Arqueología. Conceptos clave*, Akal, Madrid. OUR 902 /385

RODRIGUEZ TEMIÑO, I. (2004): *Arqueología urbana en España*, Madrid. OUR 902 /234OUR 902 /234(A)

ROSKAMS, S. (2002): *Teoría y práctica de la excavación*, Crítica, Barcelona. OUR 902 /232

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Arqueoloxía aplicada/O02G250V01402

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

Outros comentarios

Os alumnos deberán estar dados de alta e co seu perfil editado na plataforma TEM@. Nesta plataforma incluírase información detallada e adicional sobre contidos e actividades da materia, proporcionándose igualmente outro tipo de recursos docentes (material audiovisual, documentos, enlaces, foros etc.).

Materia impartida polo Prof. Dr. Fermín Pérez Losada.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prehistoria universal**

Materia	Prehistoria universal			
Código	O02G251V01205			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Idioma				
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Castro Pérez, Ladislao			
Profesorado	Castro Pérez, Ladislao			
Correo-e	castro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.
A13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais.
A14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado.
A16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade.
A22	Coñecemento da historia universal.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B10	Atención á diversidade e á multiculturalidade.
B12	Capacidade para imprevistos, creatividade e lideranza.
B16	Coñecemento doutras culturas.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Adquirir coñecementos xerais sobre o inicio da vida humana, resultado dun longo proceso evolutivo, e as primeiras estratexias de supervivencia.	saber	A14 A16 A22 B16
Manexar as distintas fontes que proporcionan o coñecemento da prehistoria.	saber facer	A12 B1 B12
Tomar conciencia da especificidade do humano e da multilinealidade da súa evolución.	Saber estar / ser	A12 A13 B10

Contidos

Tema	
1. Introducción á Prehistoria.	1.1. A Prehistoria como disciplina científica. 1.2. Instrumentos básicos para o estudo da Prehistoria.
2. O Paleolítico.	2.1. O proceso de hominización. 2.2. As sociedades de cazadores. 2.3. A arte do paleolítico. 2.4. Os inicios do holoceno
3. Prehistoria recente.	3.1. O neolítico. 3.2. O calcolítico. 3.3. A idade de bronce. 3.4. A idade de ferro.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo/prácticas de campo	3	10	13
Titoría en grupo	5	5	10
Traballos tutelados	0	30	30
Sesión maxistral	25	15	40
Seminarios	12	15	27
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	15	17
Probas de resposta curta	1	5	6
Traballos e proxectos	2	5	7
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividade desenvolvida nun contexto externo ao contorno académico universitario relacionado co ámbito da prehistoria.
Titoría en grupo	Seguimento da realización dos traballos, asesoramento e aclaración de dúbidas.
Traballos tutelados	Lectura dun texto, análise do seu contido e crítica e valoración desta nun ensaio escrito.
Sesión maxistral	Sesións de explicación teóricas con apoio de material didáctico.
Seminarios	Técnica de aprendizaxe en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	No que respecta aos seminarios, probas de resposta longa e probas de resposta curta, haberá un seguimento individualizado do alumnado e dos exercicios realizados.
Traballos tutelados	No que respecta aos seminarios, probas de resposta longa e probas de resposta curta, haberá un seguimento individualizado do alumnado e dos exercicios realizados.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os contidos das sesións maxistras e seminarios serán avaliados mediante proba de resposta longa. Eventualmente poderán realizarse probas de resposta curta sobre temas específicos.	60
Traballos e proxectos	Entregarase un ensaio escrito sobre a lectura dun texto, análise do seu contido e crítica, e será exposto nunha actividade presencial realizada na aula.	30
Outras	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledoncenci Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirán acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través da TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.). O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación contínua. Asimesmo deberá acudir ás probas que o docente considere imprescindibles.

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á modalidade presencial serán avaliados

dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

V. Cabrera et al., Historia Universal, Historia 16, Madrid 1992

B. Cunliffe (ed.), Prehistoria de Europa Oxford., Crítica, Barcelona 1998

T. Champion et al., Prehistoria de Europa, Crítica, Barcelona 1998

J. Eiroa García, Prehistoria del Mundo, Sello Editorial, Barcelona 2010

A. Langaney et al., La historia más bella del hombre, Anagrama, Barcelona 1999

J.L. Arsuaga e I. Martínez, La especie elegida, Historia 16, Madrid 1992

Y. Coppens e P. Picq, Los orígenes de la humanidad, Espasa-Forum, Barcelona 2004

G. Delibes y M. Fernández Miranda, Los orígenes de la civilización. El calcolítico en el Viejo Mundo, Síntesis, Madrid 1993

J.M. Fullola e J. Nadal, Introducción a la Prehistoria, VOC, Barcelona 2005

V. Gordon Childe, Los orígenes de la civilización, Fondo de Cultura Económica, México 1981

A. Moure y M.R. González, La expansión de los cazadores, Síntesis, Madrid 1992

Ch. Redman, Los orígenes de la civilización, Crítica, Barcelona 1990

C. Renfrew, El alba de la civilización, Istmo, Madrid 1986

D. Lewis-Williams e D. Pearce, Dentro de la mente neolítica, Akal, Madrid 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.